

‘Nieuwkomers moeten vanaf hun eerste dag in Nederland kunnen meedraaien’

Tekst Elfanie toe Laer Fotografie Ramon van Flymen

Ondanks de politieke afkeer van migratie willen veel werkgevers vluchtelingen graag aan een baan helpen. Door stroperige procedures en vooroordelen gaat het toch vaak mis. Het FD liep mee met Wilma Roozenboom, directeur van werkgeversinitiatief Refugee Talent Hub.

Het is eigenlijk een no-brainer’, zegt Wilma Roozenboom tijdens de korte wandeling van station Schiphol naar het hoofdkantoor van Microsoft Nederland. Dit zinnetje zal de directeur van Refugee Talent Hub nog vaak herhalen vandaag. Refugee Talent Hub is een stichting die werkgevers en vluchtelingen samenbrengt.

Van de statushouders die in 2014 een verblijfsvergunning kregen, had zeven jaar later 45% een voltijdsbaan. Vandaar die no-brainer. Sommige werkgevers investeren al in deze groep, maar koudwatervrees en strenge regels maken dat de meeste naar andere oplossingen voor hun personeelstekort zoeken. Roozenboom wil dat veranderen.

Ze is een beetje zenuwachtig opgestaan vanochtend. Bij Microsoft zullen werkgevers en betrokken organisaties, zoals het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers en het UWV, zich straks buigen over de vraag hoe statushouders, asielzoekers en Oekraïners — kortweg nieuwkomers — sneller aan werk geholpen kunnen worden. Staatssecretaris Jurgen Nobel van Participatie en Integratie (VVD) komt ook. Roozenboom zal het programma aan elkaar praten.

Negen kaartjes met geheugensteuntjes zitten in haar tas. Het is belangrijk dat het gesmeerd loopt vandaag, want op dit soort bijeenkomsten moet het gebeuren: dit is waar werkgevers kunnen worden gehonoreerd om nieuwkomers aan te nemen. Dat ook de politiek aanwezig is, maakt het voor haar extra waardevol. Nobel zal in de praktijk ervaren, wie weet kan hij nog wat sleutelen aan het beleid. ‘Mijn Achterhoekse moeder zei altijd: “kump goed”, en ik heb mij goed voorbereid’, zegt Roozenboom.

terwijl zij het glanzende pand van Microsoft binnenloopt. Daar wordt zij ontvangen door enthousiaste medewerkers en meegetrouwd naar de zaal die over anderhalf uur zal volstromen met ruim honderd werkgevers. Tijd genoeg voor koffie en om de presentatie te checken.

Linzensoep
Wat ze wil? Dat vertelde Roozenboom drie dagen eerder in het kantoor van Refugee Talent Hub. Het was maandagmiddag. Zij en haar collega's hadden net samen geluncht en ook op dat soort momenten komt deze vraag vaak aan bod.

Het pand waar Refugee Talent Hub kantoor houdt, is illustratief voor Roozenbooms ideaal. De stichting huurt een ruimte op de tweede verdieping van Boost, in Amsterdam-Oost. Boost is een ontmoetingsplek voor vluchtelingen. Die kunnen hier taallessen krijgen, er zijn hulpoeken rond zorg en studie, en in een gymzaal wordt fietsles gegeven.

In een gezellige verzamelruimte delen vrijwilligers elke dag om 12 uur lunch uit. Ook de medewerkers van Refugee Talent Hub sluiten dan aan in de rij. Vandaag kregen zij in hun kartonnen kommen linzensoep met daarbij wat sneetjes bruin brood. Boven, aan een lange eettafel, was het eten snel op. Ze hadden wel meer geweld, ‘maar we klagen niet hoor’. Collega Paul heeft trouwens krakelingen gebakken — een prima toetje.

Roozenboom. ‘Nieuwkomers zouden vaak nog lange tijd in een asielzoekerscentrum (azc). Sinds eind 2023 mogen asielzoekers na zes maanden voltijds aan het werk, waar dat voorheen nog 24 weken per jaar was. Maar het vinden van een baan is moeilijk. Roozenboom: ‘Opvanglocaties zijn er niet altijd op ingericht om deze groep aan het werk te helpen. Er is weinig informatie te vinden, er is geen ruimte om rustig te kunnen solliciteren, of de wifl werkt slecht. En werkgevers zien logistieke en administratieve hindernissen.’

Dat nieuwkomers snel aan het werk moeten, daar zijn de meesten het wel over eens, merkte Roozenboom in de zeven jaar dat zij nu directeur is van Refugee Talent Hub. Een baan is niet alleen goed voor de integratie, maar levert ook geld op. Economisch onderzoeksbureau SEO doet onderzoek naar wat, dat als vluchtelingen snel aan het werk gaan, dat de staat miljarden kan opleveren. Toch gebeurt dit nog niet op grote schaal. Roozenboom: ‘De stroop en het gedoe zit bij de vraag hoe, niet bij waarom of wat.’ Dat merkt zij in de praktijk: wet- en regelgeving staan ambities in de weg, net als cultuurverschillen en vooroordelen.

Politiek klimaat
Sinds de oprichting in 2016 had Refugee Talent Hub het maatschappelijke debat mee. De MeToo- en Black Lives Matter-bewegingen zorgden dat diversiteit en inclusie hoog op de agenda stonden. De teneur was: dis-

criminatie op de arbeidsmarkt moet worden aangepakt, ongelijkheid op de werkvloer moet worden bestreden en het is belangrijk dat iedereen zichzelf kan zijn op het werk. Organisaties die zich bezighouden met het begeleiden van nieuwkomers naar werk of opleiding, deden goede zaken. Het Tent Partnership for Refugees organiseerde in 2019 de Dutch Business Summit on Refugees, waar bedrijven als Randstad, Shell en Philips aankondigden 3500 vluchtelingen aan te zullen nemen. Voor nog eens 10.000 vluchtelingen

Boven
Op de bijeenkomst van Microsoft praat Wilma Roozenboom het programma aan elkaar.

Links onder
Lunch in het gebouw van Refugee Talent Hub

Rechts onder
Roozenboom met staatssecretaris Jurgen Nobel van de VVD

‘Er wordt harder over deze groep gesproken, in watermetaforen: een tsunami van vluchtelingen’

zouden zij opleidingstrajecten starten. In 2022 werden die ambities opgeschroefd. Ook op Europees niveau werden toezeggingen gedaan: in de zomer van 2023 beloofden 41 grote bedrijven in Parijs om banen en opleidingen beschikbaar te stellen voor 250.000 gevluchte Oekraïense vrouwen. Bedrijven als Amazon, Hilton en de facilitaire dienstverlener ISS tekenden ervoor om duizenden vluchtelingen in dienst te nemen.

Probleem
Refugee Talent Hub groeide, van acht naar achttien medewerkers. In 2018 werden 72 nieuwkomers gematcht. Inmiddels zijn dat er 1342. En bijna tienduizend deden er mee aan activiteiten die de stichting organiseerde. Sommige grote bedrijven namen in een paar jaar tijd honderden nieuwkomers in dienst. Trouwe partners als Microsoft, Rabobank, Ikea en de ANWB sloten meerjarencontracten af en willen ook de komende jaren nieuwkomers aannemen.

Maar hoewel veel opdrachtgevers hun idealen nog steeds uitdragen, is het debat over diversiteit kritischer geworden. Het kabinet-Schoof benadrukt dat immigratie een probleem is dat moet worden bestreden.

‘Het maatschappelijke gesprek is harder’, zegt Roozenboom. ‘Nog los van beleidsvoornemens, zit hem dat in hoe er wordt gesproken over deze groep. In watermetaforen: een tsunami van vluchtelingen. Dat negatieve frame gaat tussen de oren zitten, van werkgevers en de nieuwkomers zelf.’

Ook plannen om migratie in te perken zorgen voor onrust en onzekerheid. ‘Zelfs mensen die genaturaliseerd zijn, vrezen dat zij weg moeten.’ De lange tijd die statushouders in asielzoekerscentra zitten te

Vervolg op pagina 25

Vervolg van pagina 23

wachten, noemt zij ‘mentaal killing’. ‘Vluchtelingen worden er wiebelig van en werkgevers twijfelen: moet ik wel investeren in deze werknemer als die misschien weer weg moet?’

Terug naar Microsoft, waar de conferentiezaal om iets voor tienvolstroomt. Medewerkers van de softwareontwikkelaar lopen heen en weer om te zorgen dat iedereen bijtijds zit en het water voor de sprekers klaarstaat. Het bedrijf is begaan met het thema. Met de eigen Azure Academy leidt het nieuwkomers op tot IT'ers. Die gaan vervolgens aan de slag bij klanten van Microsoft, zoals ABN Amro.

Bezuiniging
Bijeenkomsten zoals deze organiseert het bedrijf dan ook graag. Staatssecretaris Nobel zit op de eerste rij, net als de andere sprekers die straks hun licht zullen laten schijnen op de baankansen voor vluchtelingen. Roozenboom, in een keek donkergroen broekpak en op hippe gympen, heet iedereen welkom. ‘Er staan 400.000 vacatures open en er leven hier 300.000 nieuwkomers. Het is een no-brainer: die kunnen we gebruiken!’

Op rij twee zit een medewerker van een vervoersmaatschappij, die ook meer vluchtelingen wil werven. ‘Het zou zo fijn zijn als die taaleis minder strikt was, dan hadden wij meteen een stuk minder vacatures’, fluistert zij. Naast haar snuift een medewerker van Vluchtelingenwerk boos als Nobel aan het woord komt. Zij is met haar hoofd bij de rechtszaak die haar werkgever aanspande tegen de staat: de organisatie hoopt dat de rechter minister Faber van Migratie (PVV) dwingt om de aangekondigde bezuiniging van ruim € 10 mln terug te draaien. (Een dag later wint Vluchtelingenwerk inderdaad deze rechts-

zaak, red.) Als Nobel vertelt hoe hij de participatie van vluchtelingen wil vergroten, bijvoorbeeld door regelgeving te versimpelen, schudt zij haar hoofd. ‘Dit is niet genoeg’, zegt ze. Ter bezegeling van de bijeenkomst krijgt de staatssecretaris een plaquette. Er staan namen op van werkgevers die vluchtelingen aan het werk helpen. Er wordt geposeerd, Roozenboom in het midden, links en rechts van haar onder meer managing director van Microsoft Anke den Ouden en AWWN-voorzitter Raymond Puts. Die heeft namens werkgeversverenigingen een ‘Kennispunt Nieuwkomers voor Werkgevers’ aangekondigd. Na het applaus schuifelt het publiek naar buiten voor koffie, broodjes, en om te netwerken.

Voor Roozenboom is het nog geen tijd om te kletsen. Voor haar moet het belangrijkste onderdeel nog beginnen. Zij loopt rechts de gang in, links door een deur, nog een gang door en komt dan in een zaaltje waar

zij, twee nieuwkomers en een handjevol werkgevers de staatssecretaris verder zullen bijpraten. Op een tafel in de hoek staan versnaperingen klaar. ‘Hello again, we’ll switch to English now’, zegt Roozenboom, terwijl ze knikt naar twee nieuwkomers aan tafel die wel Nederlands verstaan maar het nog niet zo goed spreken. ‘We hebben 25 minuten. Jullie mogen om de beurt jullie “tips en tops” geven. Wie begint?’

Vooroordelen
Terwijl hij zijn broodje eet, luistert Nobel aandachtig. In de hoek van de kamer schrijft een ambtenaar van zijn ministerie geestdrijft mee. Twee nieuwkomers vertellen hoe vaak zij zijn afgewezen, ondanks hun ambitie en diploma's. ‘I don’t know why’, zegt Bilal, ingenieur, die tot zijn vreugde een startersbaan vond bij cateraar Vermaat. IT'er Tefvik, naast hem, worstelde ook lang met vooroordelen en administratieve rompslomp. ‘Maar ik ben een vechter, ik zet door.’ Hij geeft de staatssecretaris een document: ‘Ik heb mijn vrienden gevraagd wat zij tegenkwamen in hun zoektocht naar werk in Nederland en hun ervaringen voortu opgeschreven’, zegt hij. ‘Wow, good work’, zegt Nobel en steekt de brief in de binnenzak van zijn donkerblauwe colbert.

‘Werkgevers twijfelen: moet ik wel investeren in deze werknemer als die misschien weer weg moet?’

Roozenboom heeft te kampen met een ongunstig klimaat, waarin vluchtelingen vooral als een probleem worden gezien.

Als Maarten van Panhuis, die zich met zijn organisatie Refugee Connect inzet voor het aan het werk helpen van azc-bewoners, gedetailleerd vertelt welke administratieve hobbels de weg naar werk belemmeren, knikt Nobel enthousiast. Dit zijn de tips waar hij wat mee kan, zegt hij. Maar als iemand anders vraagt of asielzoekers niet wat sneller aan het werk zouden kunnen, krabbelt hij terug. ‘Vanuit arbeidsmarktperspectief snap ik dat je dat wilt. Maar dit gaat over migratie.’ En dat is dan weer de portefeuille van zijn collega, minister Faber.

Het is 12 uur. De staatssecretaris moet weg, Roozenboom ook. Ze netwerk nog even, geeft snel haar reactie aan een cameraploeg van Microsoft — ‘voor een verslag op de socials’ — pakt haar jas en wandelt terug naar het station. Ze gaat zo naar het stadhuis, waar zij een afspraak heeft met de Amsterdamse wethouder Rutger Groot Wassink. Die organiseert een brainstorm over het ideale inburgeringsbeleid. Even schakelen dus, maar ze heeft de tijd. ‘Kan ik nog even ergens lekker lunchen.’

Elfanie toe Laer is redacteur van Het Financieele Dagblad.